
In de regio Stedendriehoek werken we aan een Economische Kennis en Innovatie agenda. Advies vanuit de Board was om groeidomeinen te identificeren; een economische propositie kan onze (haal)agenda versterken. Hierbij werden digitalisering, veiligheid en duurzaamheid genoemd. Gebieden waar met het oog op de grote trends en ontwikkelingen (o.a. economisch, ecologisch, demografisch, technologisch) en de aard van onze regio kansen zitten en waarop lobby, succesvol ingevuld kan worden. Dit is als informeel ongevraagd advies aan het Algemeen Bestuur meegegeven. Verzoek aan de portefeuillehouder economie in het Algemeen Bestuur om hier met ondernemers en onderwijs scherp te in aan te brengen.

Hieronder treft u een eerste verdieping van de economische propositie. Deze gaat de basis vormen van de te ontwikkelen Kennis en Innovatie agenda. In de bijlage treft u een lijst aan van basisdocumenten en gesprekken die hieraan ten grondslag liggen en een plan van hoe verder. De propositie wordt de komende tijd nader in- en aangevuld met een externe analyse/feitenonderzoek van bureau Birch, medio mei, waarna nadere aanscherping volgt.

1. Brede economische basis van de regio Stedendriehoek

Op weg naar 500.000 inwoners, 250.000 banen en 50.000 ondernemers is de regio Stedendriehoek een belangrijk Daily Urban System Centraal op een internationale oost-westcorridor en langs belangrijke noord-zuidverbindingen over spoor, water en de weg. Onze regio kenmerkt zich door een breed en veelzijdig bedrijfsleven, natuur en cultuur als magneet voor toeristen en het midden- en kleinbedrijf (mkb) als drijvende kracht van de economie. Ruim 74% van de werkgelegenheid hier is te vinden binnen dat mkb, met sterke sectoren als dienstverlening en ICT (30 procent van de werkgelegenheid), de maakindustrie en HTSM (24 procent) en logistiek (17 procent). De regio kent sinds 2013 een sterke groei van banen. Tegelijkertijd is de arbeidsparticipatie relatief laag en ligt ook de arbeidsproductiviteit flink lager dan het landelijk gemiddelde (-13 procent). De regio kent geen sterk economische specialisaties. Er is een publiek profiel met veel banen in het openbaar bestuur, zorg en welzijn. De grootste werkgevers zijn Centraal Beheer Achmea, Topicus, Deventer ziekenhuis, Saxion, Gelre en VMI Holland (>500 arbeidsplaatsen). Ecosysteemonderzoeken laten zien dat er sprake is van borrowed size: plaatsen (kleinere kernen) in de omgeving van de stad profiteren van de groei van de steden (bron: Kracht van oost 2.0).

2. Keuzes die de brede economie versterken

We zetten ons in voor de brede welvaart in onze regio: een plek waar het fijn wonen, werken en recreëren is en blijft. Dat betekent groeien in balans met natuur en elkaar. We brengen focus aan want de toekomst stelt ons op de proef. In de regio, in Nederland en in Europa staan we voor urgente maatschappelijke opgaven. Grote en complexe opgaven zoals klimaatverandering, woningbouw, digitalisering, veiligheid en de energietransitie. Dit vraagt om het ontwikkelen en toepassen van nieuwe ideeën. Over wonen, werken en leven.

De regio Stedendriehoek is de corridor naar de toekomst van Nederland. In onze regio ontwerpen, maken en passen wij innovatieve technologieën en technieken toe voor de uitdagingen van nu, later en elders. Daar zit onze kracht. Daarmee maken wij verschil. Het doel van de focus is om 1. De wisselwerking tussen de innovatieclusters en ook buiten deze clusters te versterken. 2. Zichtbaar en herkenbaar maken hoe verschillende partijen vanuit de triple helix hierop kunnen aanhaken om verder te leren en innoveren. 3. Door nog meer samen te werken ontstaat meerwaarde voor iedereen in onze regio.

In de loop van de tijd zijn er twee innovatieclusters op de voorgrond zichtbaar geworden waar in een triple helix samen wordt geïnnoveerd. Dit betekent niet dat er niet meerdere publieke en private samenwerking aanwezig zijn in onze regio maar deze zijn steeds zichtbaarder en herkenbaar geworden voor kiemplaatsten voor nieuwe bedrijven, talenten en innovatie.

Het Centrum voor Veiligheid en Digitalisering (CVD) is een toonaangevend voorbeeld, waar bedrijven, onderwijs en overheid samenwerken aan praktische toepassingen rondom digitale weerbaarheid en cybersecurity. Projecten zoals het innovatieve talent- en kennisprogramma binnen De Kien en initiatieven gericht op slimme verstedelijking ondersteunen o.a. de vrijetijdssector in haar verduurzaming en versterken de aantrekkingskracht van de regio. Binnen de zorg wordt gewerkt aan vernieuwende toepassingen, onder meer gericht op slimme technologie en sociale innovatie, die bijdragen aan een toekomstbestendige arbeidsmarkt. Ook op het vlak van duurzaamheid, biobased bouwen, de vrijetijdseconomie en de zorgsector wordt innovatie gestimuleerd, van het Circulair Centrum Nederland in Heerde tot Salland United en de aanpak bij Vitale vakantieparken de ontwikkeling van Toekomstbestendige bedrijventerreinen (TBBT). Onze regio is bovengemiddeld sterk in slimme maakindustrie en heeft een grote logistieke sector. Ondernemers in deze sectoren ontwikkelen innovatieve oplossingen voor een toekomstbestendige economie.

Door de kracht van technologie, veiligheid en digitalisering te benutten, bouwt de Regio Stedendriehoek verder aan een toekomstbestendige, innovatieve én duurzame economie. **Veiligheid en digitalisering** springen er hierbij uit als actueel, toekomstgericht passend bij de brede economische structuur van de regio en de thema's in Den Haag en Brussel. Door te investeren in deze speerpunten wordt de innovatiekracht versterkt die essentieel is voor alle sectoren, van de industrie tot de dienstensector.

3. Eerste aanzet op veiligheid

Na Zuid-Holland zijn in oost Nederland de meeste bedrijven actief in de Defensie en Veiligheidsindustrie, aldus het rapport van Berenschot in overleg met Oost NL. Het gaat hier om toeleveranciers, maar er zijn tegelijkertijd kansen rondom andere inzet van middelen. Immers tenten, aggregaten kunnen voor een festival, maar ook in geval van een ramp worden ingezet. (bv infrastructure capability alliance, maar ook bedrijven als Hospitainer, Qlip, royal GD, Kiwa etc). En veiligheid strekt zich in het licht van de whole of society approach ook uit tot voedselveiligheid en energievoorzieningszekerheid.

Het Centrum voor Veiligheid en Digitalisering (CVD) in Apeldoorn komt op dit thema als vlaggenschip naar voren. Dit is een tripartiete netwerksamenwerking van de Politieacademie, Universiteit van Twente, Hogeschool Saxion, ROC Aventus, Gemeente Apeldoorn en het NIVP. Het centrum organiseert kennis – en innovatieprogramma's om de complexe vraagstukken rond digitalisering en veiligheid voor ondernemers, burgers en overheden behapbaar te maken. Inmiddels is het Ondernemershuis regio stedendriehoek hier ook op aangesloten. Het CVD richt zich op de thema's; Kritieke data en infrastructuur; Informatie gestuurd werken en zogenoemde actionable intelligence; en Cybersecurity en cyberweerbaarheid. Het CVD is ook aangesloten bij het landelijk consortium om gezamenlijk op dit thema op te trekken richting het Rijk en Europa. In de aanpak wordt onderscheid gemaakt tussen drie doelgroepen, te weten; grote data-instellingen zoals Belastingdienst, Kadaster en Achmea; publieke instanties met een veiligheidstaak (gemeenten, politie, brandweer, veiligheidsregio's, defensie); en het bedrijfsleven (waaronder de maakindustrie, waar wordt samengewerkt met de European Digital Innovation Hub (EDIH) Oost-Nederland). Op dit moment bedient het CVD met hun aanpak de eerste twee doelgroepen, waardoor het CVD landelijk en internationaal positie heeft gekregen.

4. Eerste aanzet op digitalisering

Nederland, en Regio Stedendriehoek daarbinnen, staat voor grote maatschappelijke opgaven op het gebied van duurzaamheid, verstedelijking en slimmer werken. De Kien (Deventer) is een unieke samenwerking tussen IT-, techniek en researchgerichte advies/ingenieursbureaus, softwarebedrijven, kennis- en onderwijsinstellingen en overheden die zich richt op digitale oplossingen en slimme verstedelijking. Als trekkers op het focusthema Digitalisering, hebben de partners in De Kien (oa Topicus, Wittenveen&Bos, Tauw, Saxion, Goudappel en De Gasfabriek) zich verenigd om op het snijvlak van digitalisering en techniek een bijdrage te leveren aan de maatschappelijke opgaven en dan specifiek met betrekking tot de fysieke leefomgeving: zowel in de ondergrond, de openbare ruimte als de gebouwde omgeving. Ook ontwikkelt de Kien zich naar een kenniscentrum, met nationale potentie, op het gebied van digitalisering met de ambitie om de plek van de regio te worden om te wonen en werken voor technologisch talent. Daarnaast ambieert de Kien dat de opgedane kennis en innovaties beter benut worden door het bedrijfsleven en andere gemeenten uit de regio. De strategie van een kennis en

innovatieagenda kan zich richten op een experimenteerprogramma, een talentprogramma en kennisontwikkeling.

5. Vervolg

Met een keuze voor de thema's Veiligheid en Digitalisering geeft de Regio Stedendriehoek gericht invulling aan het versterken van haar economische profiel. Door focus aan te brengen, vergroten we onze effectiviteit en versterken we zowel de innovatieve als de duurzame kracht van onze regio. Zo kunnen we technologie en innovatie in de regio breder toepassen en inzetten. Op deze manier kunnen ook op andere locaties innovatieclusters ontstaan waar kiemkracht wordt versterkt.

De economische propositie vormt daarmee de basis voor verdere samenwerking, investeringen en de versterking van de brede welvaart in onze regio. Dat werkt alleen als die propositie van ons allen is. Het eigenaarschap ligt breed en staat of valt met hoe de verschillende partijen van ondernemers, tot onderwijs en gemeenten dit zien en of zij (wij) hierin gezamenlijk willen acteren. De voorliggende denkrichting achten wij kansrijk. En we willen deze graag gezamenlijk verder onderzoeken, ontwikkelen en aanscherpen; met elkaar, provincies en Rijk.

In de eerste fase ligt de focus op het ophalen van de bewijslast en aanwezige voorbeelden in onze regio en het verder specificeren en concretiseren de speerpunten veiligheid en digitalisering.

Deze inhoud kan vervolgens nader uitgewerkt worden als basis voor de kennis- en innovatie agenda (KIA). De agenda:

1. draagt bij aan een toekomstbestendige en concurrerende economie door investeringen aan te trekken richting nationale en Europese agenda. Gezamenlijk de impact en invloed van iedereen vergroten. De KIA geeft duidelijk richting en is een levend document, met een horizon van 10 jaar in het licht van richting naar 2050 met na 5 jaar een herijking (indien noodzakelijk), dat ruimte geeft om op basis van ontwikkelingen mee te bewegen.
2. Geeft richting aan beleids- en investeringskeuzes. Deze acties liggen bij de triple helix partijen om daarmee het handelingsperspectief vergroten, duidelijkheid en ruimte geven om acties te ondernemen en geeft deze partijen de zekerheid en ruimte voor het nemen van (investerings)beslissingen.
3. versterkt de samenwerking tussen overheid, onderwijs, ondernemers en maatschappelijke organisaties. Dit geeft perspectief voor de ontwikkeling van projecten en initiatieven en verstevigt de koppeling tussen onderwijs en arbeidsmarkt voor het aantrekken en opleiden van talent voor de toekomst.
4. kijkt ook hoe we kunnen aansluiten bij de andere regio's in Oost-Nederland om zo versterkende en verrijkende ketensamenwerkingen te creëren, bouwen en stimuleren waaronder in de provincies Gelderland en Overijssel en in grensoverschrijdende samenwerking zoals o.a. Tech.Land en Think East.

In bijlage 2 staat het plan van aanpak voor de economische propositie met bijbehorende KIA met een nadere uitwerking van de fases met meer inhoud, welke groepen zijn aan de slag en wat zijn de tijdslijnen.

Dit alles staat natuurlijk niet op zich, maar verhoudt zich tot het verhaal van de regio en de strategische lobbyagenda. En daarnaast is er een lopende en nauwe verbinding tussen de uitvoeringsagenda met de programma's en Regiodealprojecten en de pijler rondom ruimtelijke gebiedsontwikkeling en de daarbij horende toekomstscenario's.

----//----

Bijlage 1 (in wording)

Gebruikte Bronnen (mochten hier essentiële stukken missen, graag laten weten).

- 'Economische Verkenning – Veerkrachtige Arbeidsmarkt' de Regio Stedendriehoek 2024
- Notitie (PPT) brainstormsessie Economische Propositie 2025
- Regionale Economische Bouwsteen (STEC)
- Regionaal programma werklocaties
- Kracht van oost 2.0
- Programmaplan 2021 CvD
- Regiodeal aanvragen 2024
- Economische uitvoeringsagenda Economie 2023-2026 Deventer
- ONTWIKKELPERSPECTIEF 1.0, De Kien, Stadscampus Deventer, December 2021
- Corridor oost ontwikkeling Kien/Deventer Board
- Economische agenda Veelzijdig en ondernemend, Lochem 2023
- Economische agenda Heerde: onderweg naar een duurzame economie 2022-2025
- Economische koers 2040 Apeldoorn
- [Gemeente Brummen: Economisch beleid](#)
- Zutphen coalitie akkoord, natuurlijk, betrokken, gelijk vooruit [Coalitieakkoord 2022-2026](#)
- [Programmaplan | Programmabegroting 2024 - 2027 | Epe](#)
- [Economie | Gemeente Voorst](#)
- Europese link: stay green, stay safe, stay digital. Rapport Berenschot.
- [saxon-strategisch-plan-2025-2030.pdf](#)
- [Strategie Aventus@2030 | Aventus](#)
- Position paper binnenvaart
- Roadmap binnenvaart
- Notitie "Binnenvaart Essentieel onderdeel voor de logistiek en bereikbaarheid van de Regio Stedendriehoek"
- Contourennotitie Regio Stedendriehoek
- Regio in beeld 2024-2025 Veluwe Stedendriehoek - UWV

Bijlage 2 (in ontwikkeling) Plan van Aanpak economische propositie met bijbehorende KIA

Doelstelling van een KIA

De doelstelling is om bedrijvigheid en investeringen naar onze regio te halen en zo de brede welvaart te stimuleren. Het betreft de doel- en toekomstgerichte toepassing om kennis en innovatie binnen de regio te stimuleren. Dit kan door het bouwen aan ons innovatieve ecosysteem, verrijken van netwerken en het versterken van initiatieven. We zien dit als kop op de brede economische agenda.

De economische KIA moet overal in de Regio Stedendriehoek resoneren en (voor en door iedereen) eenvoudig herkenbaar en uitlegbaar zijn.

Uitvloeisel van de acties en producten concretiseren:

1. Bindende afspraken (inspanningsverplichtingen),
2. Langdurige samenwerkingspartners,
3. Lange(re) termijn (investerings)beslissingen.

Denk hieraan afspraken en (investerings)beslissingen vanuit de triple helix over meerjarig onderwijsaanbod, afname stagiaires door verschillende bedrijven e.d., ruimtelijke ontwikkeling voor campussen e.d., en een aanvullende ecosysteem onderzoek hoe dit verder te verrijken.

Overall Fasering plan van aanpak

Fase 1: Ontwikkeling Visie, Ambities en invulling (tot 2 juli 2025)

- Opstellen conceptvisie en strategische doelstellingen.
- Definieren van maatschappelijke uitdagingen en economische kansen.
- Clustervorming en kansen door o.a. innovatietafels rondom de speerpunten (Veiligheid en Digitalisering). In dit kader wordt een aanvullende kwantitatieve analyse naar bewijslast en onderbouwing, uitgevoerd door Birch Consultants, voor bouwstenen voor het vormen van de KIA.
- Stakeholdersessies met verschillende doelgroepen voor validatie, aanscherping en draagvlak.

Fase 2: Programmering en opbouw van een Kennis en Innovatie Agenda (na 2 juli 2025)

Fase 3: Besluitvorming en Implementatie (6+ maanden)

- Voorleggen definitieve agenda aan algemeen bestuur.
- Start uitvoering via programmeams of Regio organisatie.
- Communicatie- en participatiestrategie richting partners (en inwoners).

Details Fase 1

Om te komen tot een economische KIA doorlopen we een drietal stappen:

1. Inhoud en bewijslast verzamelen,
2. De speerpunten laden en verbinden met brede basis (MKB),
3. Aanzuigende werking van (bestaande) bedrijven, talenten en initiatieven en het vormen van clusters en ketens.

De stappen zijn een continu en cyclisch proces en blijft doorlopen, tot de bewuste keuze wordt gemaakt om andere speerpunten te kiezen die meer passend zijn voor de regio in die tijdsgeest.

We starten in fase 1 met een aantal werkgroepen, naast de reguliere processen en structuren, zoveel mogelijk vanuit de triple helix die de richting met lading creëren. Zij lopen voorop en werken richting de gestelde mijlpalen. Met daaromheen een aantal cirkels, in een 1-2-3 gefaseerd worden geïnformeerd, aangehaakt en gemobiliseerd.

Aan het einde van fase 1 wordt ook gekeken hoe dit samenwerking effectiever en efficiënt te maken vanuit de triple helix met een rijke vertegenwoordiging vanuit alle gemeentes in de regio. Dit betekent waar nodig te vereenvoudigen dan wel uit te breiden en mogelijk uit te dunnen.

Werkgroep

Dit is de initiële werkgroep vanuit een vertegenwoordiging van de regio vanuit het overheid en onderwijs perspectief. Hier is nog bewust een beperkt participatie vanuit het ondernemersperspectief aangezien de deelgebieden onder de speerpunten nog onvoldoende zijn geconcretiseerd en

uitgewerkt. De werkgroep bestaat uit: Max Cornelissen (Apeldoorn/SNA), Sandra van Hoorn (Deventer/DEB), Louis Post (Zutphen), Hanneke van de Weg (Deventer), Eric Nijhuis (Deventer), Marije Nije Bijvank (Saxion), Petjo Molenaar en Astrid Coesel (Aventus), Rosanne Engberts en David van Duivenboden (Veerkrachtige Arbeidsmarkt), Menno van Luijn (Regio), Roy Schoemaker (Regio BD) en Maaïke Reijlink (EB RS3H).

Bestuurlijke adviesgroep

Dit is een extra P-beraad om alle wethouders economie uitgebreider mee te nemen in de stappen richting een economie propositie met een bijbehorende KIA. De bestuurlijke adviesgroep bestaande uit: Nick Derks (Apeldoorn), Steven van de Graaf (Brummen), Jaimi van Essen (Deventer), Maarten Heere (Epe), Klaas Harink (Heerde), Michiel Rijsberman (Lochem), Rosmarijn Boender (Voorst) en Rick Verschure (Zutphen).

Bestuurlijke kerngroep:

De bestuurlijke kerngroep is een rijke vertegenwoordiging vanuit de triple helix op bestuurlijk niveau en acteert om in fase 1 de juiste richting te zetten, daarbij breed draagvlak en betrokkenheid te creëren. De bestuurlijke kerngroep bestaande uit: Nick Derks (Apeldoorn), Jaimi van Essen (Deventer), Olaf Prinsen (Heerde), Ellen Marks (Aventus), Richard Wielinga (Saxion), Gerwin Hop (SNA), Monique van Haaf (DEB), Pascal Hulsegge (VNO-NCW), Gerd-Jan Jongerman (Circulair Centrum Nederland), Rene Nelissen (De Kien), Mark Dorenbusch (CVD) en Maaïke Reijlink (EB RS3H).

Tijdslijn fase 1

- Gedurende de looptijd fase 1 scherpstellen visie, speerpunten en doelstellingen KIA met benodigde validatie, bewijslast, aanscherping en draagvlak.
- Donderdag 1 mei aanleveren voor ST van 8-5 – deze notitie Economische KIA RS3H,
- Donderdag 8 mei aanleveren voor AB – aangepaste notitie Economische KIA RS3H,
- Woensdag 28 mei concept in AB,
- Maandag 5 juni aanleveren voor AB,
- Woensdag 18 juni Economic Boardreis aan de orde laten komen,
- Donderdag 19 juni Ambassadeursgroep Board,
- Woensdag 2 juli fase 1 KIA in AB.

Vaststellen op 2 juli 2025 in het Algemeen Bestuur

- De economische propositie met de speerpunten van de KIA incl. de bijbehorende bewijslast:
 - Veiligheid,
 - Digitalisering.
- De richting en het laden van de KIA met:
 - Clusterkracht van het CVD en De Kien,
 - Aanvullende bewijslast voor de speerpunten vanuit de brede basis:
 - Slimme maakindustrie,
 - Circulaire economie en Duurzaamheid,
 - Logistiek en binnenvaart,
 - Innovatieve zorg,
 - Toekomstbestendige Vrijtijdseconomie.
 - Lopende programma's en Regio Deals vanuit de Regio Stedendriehoek,
 - Economische verkenning Veerkrachtige Arbeidsmarkt,
 - Verbinden aan bredere ontwikkelingen vanuit:
 - De provincies Gelderland en Overijssel,
 - Diverse Ministeries binnen het Rijk,
 - Europese Unie.

Uitgevoerde stappen binnen fase 1 (d.d. 14-5-2025)

- Oplevering initiële versie notitie KIA: 20-3
- Intro KIA in ambtelijke werkgroep Economische Zaken: 25-3
- Afstemmingsoverleg opdrachtgever: 27-3
- Opzet externe opdracht analyse bewijslast en clustervorming: week 15 en 16
- Afstemmingsoverleg opdrachtgever: 11-4
- Sessie in PMO RS3H met programmamanagers: 14-4
- Extra sessie ambtelijke werkgroep Economie: 22-4
- Afstemmingsoverleg opdrachtgever: 24-4
- Diverse vervolgspraken n.a.v. PMO-sessie: week 16 en 17
- Kick-off werkgroep: 23-4
- Opdrachtverstrekking Birch Consultants: 28-4
- Wekelijkse check-in KIA fase 1: 30-4
- Voorbereidende afspraak – start kwantitatieve analyse: 30-4
- Bestuurlijke kerngroep 6-5
- Afstemmingsoverleg opdrachtgever: 8-5
- Inhoudelijke Kick-off kwantitatieve analyse: week 19
- Bestuurlijke kerngroep: 12-5
- Extra integrerende tafel – PMO RS3H: 12-5
- Inhoudelijke afstemming met ST-leden en ambtelijk werkgroep EZ: 14-5

Geplande stappen binnen fase 1

- Wekelijkse check-in werkgroep fase 1: iedere woensdagochtend in eerste instantie tot 11 juli.
- Bestuurlijke adviesgroep (extra P-beraad): 22-5
- Bestuurlijke kerngroep:
 - 12-6
- Ambtelijke werkgroep EZ: 10-6
- Afstemmingsoverleg opdrachtgever:
 - 22-5
 - 16-6
 - 26-6
- Economic Boardreis: 18-6
- Ambassadeursgroep Board: 19-6